

פירות-עץ ופירות-אדמה, פרי פרי בעונתו. ספרו של ציזיק, שהוא ראשון בהמשכים כאותו מקצוע המובטחים להבא, חוקר את ענף-הדלועים שבצמח הארץ, ובמשפחת הקשות בו בענף. נטפוזות לספר: צמחי התבלין וצמחי הרקח (הבשמים). ביחד עם ההיסטוריה של הצמחים האלה באוי ועם מסורות חקלאיות מימי חז"ל, אנו לומדים כאן פרקים שימושיים בדיני ברירת הורעים הרצויים ודיני הכלאת הקשות עם מיני דלועים אחרים, אף ב-גופי הלכות, בגידול צמחי תבלין ורקח הקשורים בתעשית כבושים ושימורים של פירות הדלועים.

פורחים כאן זני הפלפל, הגד, צפורך הבושם, הונגביל, החסה ושום המצוי (שהוא אח לחבצלת הנאה), ובתואם להם פורחת העברית הארץ-ישראלית. מי בגולה יסתכל ויכתוב: „העלים (של הצפורך) הגם גלונים, איזמליים, קרחים בעלי פטוטרות. בזמן שהעלים עודם צעירים, צבעם חום-אדום. לאחר-כך הגם מלמטה צהבהב-ירוקים ומלמעלה כהים...“ או: „אם רוצים בירק בעל ריח חריף חוזמים את הדרכון בזמן שהגו פורת. את הדרכון הצעיר אין לקרסם עד היסוד, כי עיי זה מחלישים את השית. גם על כל שיח מבוגר יש להשאיר שנים שלושה גבעולים בלתי קנובים...“ או ימצאו ענין מסחרי במה שנאמר בגטין ס"ט ע"ב על פ ל פ ל י א ר י כ ת א ל כ א כ מ ע י .

הספר מקושט בצילומים רבים. הוא צעד אחד של אחר-הצועדים בדרך התחיה הגדולה, המביאה נכסים עתיקים אל מחוות-עתיד, המשרישה לימודים מופשטים בקרקע הממשי של איי על מנת לשום אותם סמי ברום ורפואה, קישוסי יגנה ובית, שימורי-מזון על השולחן.

נ מהרבא.

ברוך ציזיק – צמחי הדלועים בארץ ישראל בעבר ובהווה

זוכרני: קבלתי פעם קטלוג מסחרי מן המשתלוח בעין-חרוד. כמה שמחתי על שמות הצמחים למיניהם, על תיאור פרטי דמותם של פרחים, על הוראות כיצד לנטוע שתיל-ית או שתיל-ארוז. העבודה הזאת, אם בדרך מסחרית אם בדרך מדעית, עדיין בחיתוליה היא, ונותנת מקום רב לחלוציות לשונית ונסיונית. יונקת היא ממקורות-קדומים: מן הורדאים אשר מצא בן-לאה בשדה, מברוש ותדהר ותאשור שבכתובים, מהלכות נטיעת קישואין ועקירתן שעסקו בהן עקיבא בן יוסף ואלעזר בן הורקנוס, מברכות הגנין על